

Ni čas za to, da bi razburjali
Ljudi z novostjo tako mi prevažno.
Sam vidim, da je neobhodno treba
Uničiti glas tega razmenih.
Za to je drugih sredstev — še prostejših.
Tedaj, vladar, če meni dovoliš,
Pokažem se na trgu narodu.
Tam bom svaril jih in jim prigovarjal,
Prevaro črno klateža odkrijem.

Car. Naj bo tako! Vladika patrijarh,
Potrudi se v palačo mojo priti:
Jaz moram danes s tabo govoriti.

(Odide, za njim vsi bojarji.)

Eden bojar (tiho drugemu). Si-li opazil ti,
kako je car bledel,
Kako so ga oblike znojne kaplje?

Drugi. Priznam odkrito, da si nisem upal
Prav nič, še ne povzdigniti očij.

Prvi. Knez Šujskij je vse rešil. To je tič!

* * *

Ravnina blizu Nogoroda-Severskega.

(21. decembra leta 1604.)

Bitka.

Vojaki (beže v neredu). Nesreča! Nesreča!
Carjevič! Lahi! Oni, oni! (Pride polkovnik
Margeret in Valter Rosen).

Margeret. Kam? Kam? Allons...
nazaj!

Eden iz beguncev. Sam pojdi nazaj,
če te je volja, prokleti nevernik.

Margeret. Quoi? Quoi?

Drugi. Kva, kva! Tebi ugaja, preko-
morska žaba, kvakati na ruskega carjeviča,
a mi smo pravoslavni.

Margeret. Qu'est ce à dire pravoslavni?
... Sacrés gueux, maudite canaille! Mor-
dieu, mein Herr, j'enrage: on dirait que
ça n'a pas de bras pour frapper, ça n'a
que des jambes pour fuir.¹⁾

V. Rosen. Es ist Schande!

Margeret. Ventre-saint-gris! Je ne
bouge plus d'un pas; puisque le vin est

¹⁾ Kaj se pa to pravi, pravoslavni?... Vražji
berač, prokleti lump! Hudiča, gospod, jaz se bom raz-
jezil: rekli bodo, da nimamo rok, da udarimo, da imamo
noge samo da bežimo.

tiré, il faut le boire. Qu'en dites-vous,
mein Herr?²⁾

V. Rosen. Sie haben Recht.

Margeret. Diable, il y fait chaud! Ce
diable de Samozvanetz, comme il s'appelle,
est un brave à trois poils.³⁾

V. Rosen. Ja.

Margeret. Hé! voyez donc, voyez donc!
L'action s'engage sur les derrières de
l'ennemi. Ce doit être le brave Basmanoff,
qui aurait fait une sortie.⁴⁾

V. Rosen. Ich glaube das. (Pridejo Nemci.)

Margeret. Ha, ha! Voici nos Alle-
mands. Messieurs! Mein Herr, dites leur
donc de se rallier, et, sacrebleu, chargeons!⁵⁾

V. Rosen. Sehr gut. Halt! (Nemci se
vrsté) Marsch!

Nemci (gredo). Hilf Gott! (Spopad. Rusi
zopet bežé).

Lahi. Zmaga, zmaga! Slava carju
Dimitriju!

Dimitrij (na konju). Prenehajte boj! Mi
smo zmagali. Dovolj. Štedite rusko kri!
Odboj! (Trobantajo in bobni ropotajo).

(Zvršetek pride.)

ISTINO ČLOVEKOLJUBNA I NAPREDNA POSTAVA. BOŽ. TVORCOV. KALUGA.

Dne 3. junija t. 1. je bila v »Sobranju
Uzakonenij« objavljena nova postava o
zbojšanju položaja nezakonskih otrok.
Vsebinska tega važnega državnega dejstva
je približno taka:

a) Otroci zakonov, objavljenih neve-
ljavnimi, udružujejo pravice otrok zakon-

²⁾ Tristo hudičev! Ne umaknem se niti za en
korak več. Če si že vino poklical, moraš ga piti. Kaj
rečete vi k temu, gospod?

³⁾ Vraga, vroče je! Ta hudič od samozvanca,
kako se že imenuje, je junak, da je kaj.

⁴⁾ E! glejte, glejte! Stvar se je zaplela v zad-
njih vrstah sovražnika. To bo gotovo hrabri Basmanoff,
ki bi napravil izpad.

⁵⁾ Ha, ha! Glej no naših Nemcev. Gospoda!
Gospod, recite jim no, naj se združijo, in vraga, naba-
šimo puške!

skih. Starši mej seboj rešujejo, pri katerem iz njih ostanejo maloletki, ko je zakon postal neveljaven. Če je eden iz staršev vstopil v zakon nepostavno, drugi sme zahtevati, da vsi otroci ostanejo pri prvem. Če se starši ne soglašajo, ili če blagor otrok zahteva izjeme te postave, državno varstvo rešuje, pri katerem iz staršev ostanejo maloletki. Vlast nad otroci ima tisti iz staršev, pri katerem so ostali otroci. Roditelj more se svideti z otroci, nahajajočimi se pri drugem roditelju. Če se starši v tem obziru ne strinjajo, način i čas takih svidenj označa dotična sodna oblast. Vsak roditelj mora, sorazmerno se svojim premoženjem, skrbeti tudi za tiste otroke, kateri živijo z drugim roditeljem. Po smrti roditelja, kteremu so bili ostavljeni otroci, i v slučajih, če je ta roditelj zgubil vlast nad svojimi otroci, ili je ni umel nad njimi izvajati, otroci prejdejo k drugemu roditelju, če državno varstvo ne najde nujnim naznačiti nad takimi otroci iz-za jih blagra ptujega, postranskega varuha.

b) Vnezakonski otroci so: 1. Rojeni od neomoženih. 2. Rojeni od prešestva. 3. Rojeni po smrti maternega moža, ili po razveljavi zakona roditeljev, če je od smrti maternega moža ili od ločitve staršev preteklo več, nego 306 dnij. Mati vnezakonskega otroka je podvržena dolžnostim, ktere na njo nalaga postava o roditeljski vlasti, ter ima glede svojega otroka vse tiste pravice, ktere se nahajajo v tej postavi. Vnezakonski otrok, če mu ni bilo dano otčestva, ko so ga kot novorojenčka zapisali v matriške knjige, imenuje se po otčestvu svojega vsprejemnika (menda krstnega očeta). Vnezakonski otrok kliče se po otčestvu, če pa mati i njeni oče hočeta, se pa more klicati po maternem očetu. Oče nezakonskega otroka mora, sorazmerno svojem premoženju i družbinskemu položaju matere otrokove, pomagati rediti i gojiti ga, če tega potrebuje otrok do svo-

jega polnoletja. Mati otroka pomaga rediti i gojiti ga po svojem premoženju, na ktero se mora ozirati, ko naznačajo otroku sredstva za njegovo rejo i odgojo iz premoženja očetovega. Dolžnost očetova in materina rediti i gojiti svojega nezakonskega otroka neha do polnoletja otročjega le tedaj, če se nezakonska hči omoži, ili če nezakonski sin uže do svojega polnoletja more sam služiti si svoj kruh. Oče nezakonskega otroka mora postavno rediti i gojiti ne le svojega otroka, ampak tudi njegovo mater, če poslednja iz-za odgoje otrokove ne more služiti si svoje hrane. Oče, ki živi i redi svojega nezakonskega otroka, ima postavno pravo nadzora za hrano i odgojo svojega otroka. Če se varuh i starši nezakonskega otroka ne strinjajo glede njegove hrane i odgoje, pravdo razsodi dotično državno varstvo. Če je zakon priznan neveljavnim i če je eden iz soprogov vstopil v tak zakon nasilno i goljufno, more državljanska sodnija, ktera po duhovski razsodbi razbira njihno stvar, za tacega soproga prositi carske milosti, če so vidne okolščine, ktere menjšajo prestopnost. Carske milosti je možno prositi tudi tedaj, če je duhovska sodnija še le po kriminalni tožbi i razsoji priznala zakon neveljavnim. Nezakonski otroci kazačjih vdov, žen i devic prištevajo se h kazačjemu stanu Vshodne Sibiri.

Te iz nezakonskih otrok, kateri so, dosejši 7-letne starosti, ostali gole sirote, morejo rediti i gojiti meščanski i kmečki reditelji ter jih pripisati svojem stanu, ker se kozaštvo ni pobrigalo za jih odrejo ter odgojo.

c) Nezakonski otroci postanejo zakonskimi po zakonu svojih staršev. Usinovljati smejo vsi stanovi brez razločka spolov, razun teh, ki so po svojem dostojanstvu obrečeni na samstvo. Usinovljenje ptujih otrok se ne dopušča, če ima oseba usinovljajoča svoje ili uzakonjene otroke. V usinovljenju svojih vnezakonskih otrok do-

puščajo se take izjeme: 1. Usinovljati morejo ljudje polnoletni i prej nego so dosegli 30-letne starosti, i če niso samo 18 let starši tistega, ktereга usinovljajo. 2. Usinovljenje se dopušča i tedaj, če ima oseba usinovljajoča svoje zakonske ili uzakonjene otroke. Tako usinovljenje je dovoljeno, če so svoji otroci došli do polnoletja, če so mu poslednji pritrđili i če so svoje dovoljenje izražili v pismenem dejstvu i ga zasvedočili pri beležniku; če pa polnoletja še niso dosegli, pa le, če je drugi roditelj še živ i s tem soglasen. 3. Če oče usinovlja nezakonskega otroka, treba je soglasja matere otrokove le tedaj, če je ona zapisana v matriki o rodu otrokovem, ili če je rod otrokov od nje zabeležen po sodnji. Če je zakon priznan neveljavnim ili svršivšim se po prisilju i goljufiji, mora krivec, sorazmerno svojemu premoženju i po ukazu sodnika, nasilno ili goljufno omoženi dostati sredstva, pristojna njenemu stanu do možitve. Takisto se odškoduje tudi ženska, vstopivša v zakon z moškim, ki je uže bil oženjen, če tega ni znala. Sodnijske rasprave ob otrocih nezakonskih i jih odredi i odgoji vrše se pri zaprtih dverih.

Tak je torej osnovni smisel nove postave o zljajšanju usode nezakonskih otrok. Pomen te postave bo velikanski i blagotvoren za mnoge, premnoge milijone nedolžnih mater i otrok. Po posledni vsenarodni štetvi l. 1897. prihaja v Rusiji na sto porodov na deželi nekoliko manj, čem 2, a v mestih i nezakonskih, v stolicah pa na 1000 porodov naštevajo 437 nezakonskih! Nepravoslavne vere so bile v tem obziru do zdaj bolj srečne, to se pravi: imele so bolj mehke postave. Tako je bil odstotek židovske vere do zdaj le 0,6, turške le 0,3, protestantovske le 9; samo rimski katolicizem pouspel je do 13%, tako da je prekosil celo strogo do zdaj pravoslavje!

Ta postava je zdvignola dolgovečno skalo, ktero bo treba še samo nekoliko

obtesati. Zakon o nezakonskih otrocih bo moral z neverjetno silo potegniti za saboj rusko občinstvo. Treba bo, da se nova postava prime v narodu ter da tako začne blagotvorno dejstvovati. Rano »nezakonskega poroda« treba bo še dolgo skrbno i rahlo zdraviti. Dolgovečni ljudski smeh jo je tako razjel, da bo tudi novi, človekoljubni postavi težavno zalečiti, zakriti, ozdraviti jo enkrat na vselej. Mi smo prepričani, pravi »Nov. Vr.«, največi, razumno napredni ruski list, da preosnove glede otrok i žensk postanejo v Rusiji s časom najgoršim kinčem vsega našega zakonodajstva.

Končno pa prosim še eno: Ta postava ima za Slovence še drug, preglobok, političen pomen. Pri nas je samodržavje, pri vas ustava. Vi — menda po nevedenju, a ne po zlobi — zovete naše samodržavje »absolutizmom«, tukaj vsi razumni ljudje zovejo vašo ustavo »konfusijo« umesto konstitucijo. Pokažite mi avstrijsko postavo, ktero bi možno primerjati novi, ruski! Ste pač v zadregi.... Je nimate!!! Quos ego...

PO TUJI SREČI... UTVA. TRST.

Ko Bog je meni dušo vdahnil,
mi vdahnil žal je v dno srcá;
v usodo jedno me je pahnul,
v oči jezero zлил solzá...

Noseč nevrtešno hrepenenje
po sreči v prsih noč in dan,
samotno žila sem življenje,
iščoč utehe si zaman.

A neko noč, — molčečo, krasno
zamigotala pred menoj
je zlata zvezda sreče jasno,
mameč, vabeč me za seboj.

Stegnila prste sem drhteče,
privila k sebi jo tesno,
a — kot megla mi iz objema
izvila se je spet varno...